

Η κωμόπολη των Δελφών βρίσκεται πολύ κοντά στο Ιερό των αρχαίων Δελφών. Πρόκειται για σχετικά νέο χωριό. Ο παλαιότερος οικισμός, το Καστρί, ήταν κτισμένος ακριβώς στην περιοχή των μνημείων και εξαγοράστηκε ολόκληρος από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, η οποία τον ανέσκαψε και έφερε στο φως το μεγαλύτερο μέρος από τις αρχαιότητες, που ο κόσμος ολόκληρος θαυμάζει σήμερα. Αργότερα οι ανασκαφές συνεχίστηκαν από πολλούς Έλληνες και ξένους αρχαιολόγους, οι οποίοι ανακάλυψαν νέα σημαντικά ευρήματα.

Στο μουσείο των Δελφών φυλάσσεται το περίφημο άγαλμα του Ηνιόχου (478 π.Χ.), που αφιερώθηκε ύστερα από μια νίκη στα Πύθια του Γέλωνα, τύραννου της Γέλας και των Συρακουσών. Υπάρχουν επίσης αετώματα από το ναό του Απόλλωνα, μετώπες από τον θησαυρό των Σικυωνίων, ο ομφαλός, κωνικοί λίθοι με γλυπτικές παραστάσεις, οι κούροι Κλέοβις και Βίτων, η Σφιγξ των Ναξίων, μετώπες του θησαυρού των Αθηναίων με τον Θησέα και τον Μινώταυρο και άλλη με τον Ηρακλή.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 226.50.82.222, Δήμος 226.50.82.311, Αγροτικό Ιατρείο 226.50.82.307, Ταξί 226.50.82.000.

Η μυθολογία των Δελφών

Ο Απόλλωνας και το ιερό:

Πιο κοντά στον άνθρωπο παρά στους θεούς, ο Απόλλων θεωρείται το τελευταίο δημιούργημα της ελληνικής θεογονίας και συγκεντρώνει όλες τις φυσικές, αισθητικές και πνευματικές ομορφιές, που οι αρχαίοι Έλληνες αναγνώριζαν στο τέλειο άτομο: Την τέλεια ωραιότητα της ελληνικής φύσης, το φως του ήλιου, την αγάπη στη μουσική και την ποίηση, τη διάνοια και τη μαντική τέχνη. Σίγουρα κατάγεται από τη λατρεία του Ήλιου, που

συνεχίστηκε ως τα ιστορικά χρόνια με κέντρο τη Ρόδο, αλλά είναι βέβαιο πως ο διαχωρισμός πρέπει να έγινε στην εποχή ακόμα της μυκηναϊκής κυριαρχίας. Άλλωστε, τόσο η πάλη του με τον Πύθωνα, όσο και η εξορία κι επιστροφή του μαρτυρούν την αντιπαλότητα με κάποια προγενέστερη θεότητα.

Ο Πύθων ήταν δράκοντας που δημιουργήθηκε από τη σαπίλα της γης. Γεννήθηκε στην Πύθωνα (από το ρήμα πύθω, που σημαίνει σαπίζω), ονομασία που είχε δοθεί στην περιοχή των Δελφών, όπου, μετά τον κατακλυσμό του Δευκαλίωνα, σχηματίστηκε έλος με λιμνάζοντα ύδατα, που βρομούσαν και προκαλούσαν αρρώστιες. Το έλος αποξηράνθηκε από τις ακτίνες του ήλιου, που σήμαινε ότι τον δράκοντα σκότωσε ο Απόλλων που γι' αυτό ονομάστηκε Πύθιος.

Μόλις ο Απόλλωνας γεννήθηκε, η Θέμιδα του πρόσφερε αμβροσία και νέκταρ. Αμέσως σηκώθηκε, δήλωσε πως θα αποκαλύπτει τις θελήσεις του πατέρα του, Δία, άρπαξε τη λύρα και το τόξο κι άρχισε να σκαρφαλώνει στο βουνό της Δήλου, ενώ όλο το νησί λαμποκοπούσε σα να ήταν φτιαγμένο από χρυσάφι. Τέσσερις μέρες αργότερα, η Ήρα έστειλε τον δράκοντα Πύθωνα να σκοτώσει τη Λητώ. Ο νεογεννημένος θεός τον εξόντωσε με τα βέλη του.

Η πιο επίσημη εκδοχή αναφέρει ότι η νύμφη Δελφούσα ή Τιλφούσα τον έπεισε να εγκατασταθεί κοντά σε μια χαράδρα της Κρίσσας, ελπίζοντας ότι ο δράκοντας, που ζούσε εκεί και φύλαγε το μαντείο της Θέμιδας ή της Γης, θα τον εξολοθρεύσει. Στη μάχη, όμως, που ακολούθησε, ο Απόλλων βγήκε νικητής. Για να εξαγνιστεί για το φονικό, αναγκάστηκε να πάει για κάποια χρόνια στην κοιλάδα των Τεμπών, όπου περιφερόταν χωρίς σκοπό.

Λένε πως αυτό το διάστημα βρέθηκε στην ευλογημένη χώρα των Υπερβορείων με το αιώνιο φως, απ' όπου κάποια στιγμή γύρισε στεφανωμένος, κρατώντας δάφνη κι ακολουθούμενος από τιμητική πομπή. Οι Υπερβόρειοι ήταν λαός ονομαστός για τη μακροβιότητά του, κατοικούσαν πέρα από τον Βορρά, στη χώρα όπου το φως ήταν αιώνιο, υπήρχε πάντα καλοκαίρι κι επικρατούσαν η ειρήνη και η ευημερία. Συγχέονταν με τους Σκύθες της περιοχής πέρα από τον Ίστρο ποταμό (σημερινό Δούναβη) ή με κάποιους γείτονές τους.

Ήταν όταν ο Απόλλων επικράτησε στις προγενέστερες λατρείες κι ο ερχομός του συνδέθηκε με τη μυθολογούμενη «κάθοδο των Δωριέων» ή με το χάος των κινουμένων λαών. Αμέσως, εγκατέστησε δικό του ιερό, έφερε και ιερείς από την Κρήτη, πήρε και το δέρμα του Πύθωνα και σκέπασε τον τρίποδα με αυτό. Από τότε, οι Δελφοί του ανήκουν.

Ο Τροφώνιος και ο Αγαμήδης ήταν γιοι του βασιλιά των Μινύων, Εργίνου, και είχαν φήμη σπουδαιών αρχιτεκτόνων και μηχανικών. Ο Απόλλων τους ανέθεσε να του χτίσουν ναό στους Δελφούς. Τον έχτισαν και ζήτησαν από τον θεό να τους αμείψει όπως εκείνος νόμιζε. Ο Απόλλων τους εγκατέστησε σ' ένα τόπο όπου επί επτά ημέρες έτρωγαν, έπιναν και διασκέδαζαν. Την έβδομη, έπεσαν να κοιμηθούν και δεν ξύπνησαν ξανά. Η αμοιβή τους ήταν ο ευτυχισμένος θάνατος.

Με όλα αυτά, ο Απόλλων θεωρήθηκε ο μόνος άξιος να παντρευτεί την όμορφη Εστία αλλά το προξενιό χάλασε, επειδή ο γεμάτος ζωντάνια και φως νεαρός θεός δεν μπορούσε να συμβιβαστεί και να δεχτεί τα αυστηρά της ήθη. Η Εστία ήταν το πρώτο παιδί του Κρόνου και της Ρέας και η πρώτη που ο πατέρας της κατάπιε. Στη Γιγαντομαχία, βοήθησε τον Δία περισσότερο και πιο ουσιαστικά από οποιονδήποτε άλλον. Ευγνωμονώντας την, ο αρχηγός των θεών υποσχέθηκε να της δωρίσει οτιδήποτε του ζητούσε.

Εκείνη θέλησε να της εγγυηθεί ότι θα έμενε αιώνια παρθένα κι ότι σ' αυτήν πρώτη θα θυσιάζαν ή θα έκαναν σπονδές οι θνητοί. Γι' αυτό, σε κάθε σπίτι υπήρχε δικός της βωμός κι εστία ονομάζεται η φωτιά που καίει αλλά και το ίδιο το σπίτι και η οικογένεια. Και κοινή εστία όλων των πολιτών ήταν το πρυτανείο σε κάθε πόλη. Η Εστία άλλωστε ήταν η θεά προστάτισα της οικογένειας και του σπιτιού, αυτή κατοχύρωνε το οικογενειακό άσυλο κι αυτή πρώτη έμαθε τους ανθρώπους να χτίζουν τις κατοικίες τους ώστε να μη χρειάζεται να μένουν σε σπηλιές. Στη μετέπειτα ρωμαϊκή πραγματικότητα, η Εστία ως Vesta αναγορεύτηκε σε μια από τις κύριες θεότητες, με έξι παρθένες ιέρειες, Εστιάδες, να την υπηρετούν.

Για τον θεό Απόλλωνα που τρελαινόταν να κυνηγά στα δάση και να χαίρεται την ύπαιθρο, τη μουσική και τον έρωτα, η επιλογή της ως συζύγου του ήταν παραπάνω από άτυχη. Γι' αυτό κι απορρίφθηκε.

Ως εραστής, ο Απόλλων μάλλον δεν έφερνε τύχη σ' αυτές που αγαπούσε. Η νύμφη Δάφνη ήταν κόρη του Πηνειού ή του Λάδωνα και της Γης. Ο πρώτος που την αγάπησε ήταν ο Λεύκιππος, γιος του Οινόμαου. Η Δάφνη τον απέκρουσε κι αυτός ντύθηκε γυναικεία και μπήκε στην ακολουθία της, τουλάχιστο να βρίσκεται κοντά της. Ο Απόλλων, που είδε τη Δάφνη και την ερωτεύτηκε, έπεισε τις κοπέλες να λουστούν σ' ένα ποτάμι. Καθώς όλες έπρεπε να γδυθούν, αποκαλύφθηκε το φύλο του Λεύκιππου, τον οποίο ξέκαναν η Δάφνη και η ακολουθία της. Χωρίς αντίπαλο, ο Απόλλων εκμυστηρεύτηκε τον έρωτά του στην όμορφη νέα. Εκείνη αρνήθηκε να συνδεθεί μαζί του και το 'βαλε στα πόδια. Ο θεός την κυνήγησε, την

έφτασε και την αγκάλιασε. Για να γλιτώσει, η Δάφνη μεταμορφώθηκε στο ομώνυμο δέντρο.

Την Ωκεανίδα Κλυτία την έπεισε να σχετιστεί μαζί του αλλά μετά από λίγο καιρό την εγκατέλειψε κι αυτή μαράζωσε και μεταμορφώθηκε σε ηλιοτρόπιο, το λουλούδι που στρέφει πάντα προς τον ήλιο. Η νύμφη Κασταλία, αντίθετα, τον απέκρουσε και προτίμησε να ριχτεί από ένα βράχο, παρά να τον υποστεί: Μεταμορφώθηκε στην ομώνυμη πηγή των Δελφών.

Αλλά και πολλοί από τους φίλους του είχαν τραγικό τέλος: Ο Υάκινθος, τον οποίο ο ίδιος άθελά του σκότωσε, μεταμορφώθηκε στο ομώνυμο λουλούδι. Κι ο Κυπάρισσος, που αυτοκτόνησε, μεταμορφώθηκε στο δέντρο που πήρε το όνομά του.

Όταν κάποια στιγμή ο Δίας κατακεραύνωσε τον Ασκληπιό, γιο του Απόλλωνα, ο νεαρός θεός εκδικήθηκε σκοτώνοντας τους Κύκλωπες που ήταν οι κατασκευαστές των κεραυνών. Οργισμένος ο αρχηγός των θεών του επέβαλε να δουλέψει για ένα διάστημα στην υπηρεσία του Άδμητου, βασιλιά των Φερών, που τον καλοδέχτηκε και του ανέθεσε να προσέχει τα άλογά του. Ο Άδμητος ήταν ερωτευμένος με την Αλκηστη, την κόρη του Πελία, αλλά δεν μπορούσε να την παντρευτεί, επειδή ο πατέρας της είχε διαμηνύσει πως θα την έδινε σε όποιον του έφερνε ένα λιοντάρι κι ένα αγριογούρουνο ζεμένα σε άρμα. Ο Απόλλων του πρόσφερε εξημερωμένα τα δυο θηρία, ο Άδμητος τα έζεψε στο άρμα του και πήγε μ' αυτό να ζητήσει το χέρι της καλής του.

Όμως, ο Απόλλων βαριόταν να μην κάνει τίποτα και, τις ώρες της μοναξιάς του, το 'ριχνε στη μουσική παίζοντας τον αυλό του. Μια μέρα, τον άκουσε ο Πάνας κι έσπευσε δίπλα του παίζοντας τον δικό του αυλό. Αρχισαν να τσακώνονται, ποιος απ' τους δυο παίζει πιο καλά. Κάλεσαν τον Μίδα να τους κρίνει. Αυτός έβγαλε τον Πάνα νικητή κι ο Απόλλων οργίστηκε και τον τιμώρησε παραδειγματικά: Από τότε, ο Μίδας είχε αφτιά γαϊδάρου! Η ποινή, όμως, αυτή ήταν μάλλον ελαφριά, αν κρίνουμε από το γεγονός ότι έγδαρε τον Μαρσύα ζωντανό, όταν αυτός καυχήθηκε πως ξέρει να παίζει τον αυλό καλύτερα από τον θεό.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 4.9.2011)

